КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Силабус навчальної дисципліни

РОБОТА АКТОРА З ЛЯЛЬКОЮ

1. Загальна інформація			
Спеціальність	Перформативні мистецтва		
Спеціалізація	Сценічне мистецтво		
Освітня програма	Акторське мистецтво драматичного театру і кіно		
Рівень вищої освіти	*магістр*		
Мова навчання	українська		
Форма навчання	денна		
Статус навчальної дисципліни	*вибіркова*		
Курс (рік навчання)	II		
Семестр	I		
Обсяг навчальної дисципліни	*3 кредити ECTS, 90 годин*		
Розподіл за видами занять та годинами навчання	**види**	денна форма	заочна форма
	лекції	10	—
	практичні заняття / семінарські заняття	20	—
	лабораторні заняття		—
	самостійна робота	60	—

Форма підсумкового контролю	*залік*
Кафедра	Кафедра сценічного мистецтва і хореографії
Викладач (-і)	Януш С.Д.
Контактний телефон викладача	+380951576752
E-mail викладача	svitlana.yanush@pnu.edu.ua
Посилання на сайт дистанц навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації згідно з графіком

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є надання студентам знань та вмінь організації навчального процесу з вивчення дисциплін циклу професійної та практичної підготовки за фаховим спрямуванням ОПП «Акторське мистецтво драматичного театру і кіно». Мета дисципліни – ознайомити зі специфікою та законами творчого процесу в театрі ляльок, сформувати базові практичні навички та технічні вміння роботи з різними типами ляльок, навчити практичному застосуванню ляльки під час проєктування індивідуальних творчих робіт, вміння інтегрувати лялькове мистецтво з іншими видами перформансу, створення власних перформанс-проєктів від ідеї до сценічного втілення.

Вдосконалення професійних вмінь актора – набуття навичок ляльководіння, націлених на органічне поєднання техніки ляльководіння з внутрішньою психотехнікою актора. Особливість створення сценічного образу в театрі ляльок полягає в тому, що функції актора-лялькаря у проживанні ролі «за внутрішньою лінією» збігаються з функціями драматичного актора, однак процес втілення сценічного персонажу в ляльковій виставі будується за іншими законами, а саме – законами створення «зовнішнього життя ролі» через ляльку – головним інструментом лялькаря.

3. Тематика навчальної дисципліни

Курс «Робота актора з лялькою» розроблений для здобувачів відповідно до методики викладання майстерності актора театру ляльок та вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Програма базується на передових традиціях театральної педагогіки, поєднуючи теорію мистецтва лялькового театру із вдосконаленням артистичної техніки.

Дисципліна охоплює ключові теоретичні підходи еволюції ляльки, сучасні методи її використання у сценічному мистецтві, а також форми взаємодії з візуальним мистецтвом, хореографією, музикою та драмою.

4. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання здійснюється за основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50.

Вага оцінювання форм поточного контролю	*лекції*	5
	практичні / семінарські	25
	лабораторні	
	індивідуальне завдання	5
	колоквіум	
	самостійна робота	15
Вага оцінювання форм підсумкового контролю	*залік*	50

5. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами ґрунтуються на принципах академічної доброчесності відповідно до чинних нормативних документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника:

- Кодекс академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/ctufpk)
- Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/kvweic)
- Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/pxfcef)
- Положення про порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, застосування заходів реагування та оскарження Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/vzzmem)
- Процедура забезпечення дотримання академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://surl.li/kipjui)

Відвідування занять. Організація освітнього процесу та контроль знань здобувачів здійснюються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (http://surl.li/rokxqk) і Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (https://surl.lt/uinnsy).

Неформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (https://surli.cc/caszlv).

6. Рекомендована література

Основна література

1. Бучма О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць, 2021. Вип. 39. С. 235–238.
2. Лук'яненко К. О. Методична розробка «Особливості роботи над інклюзивною виставою з урахуванням сприйняття незрячих та слабозорих глядачів». Методична розробка зі спеціального курсу з дисципліни «Майстерність актора театру ляльок» за темою творчого мистецького проєкту. Київ, 2023. 29 с.
3. Рудая Д. Образна система вистав сучасного театру ляльок: візуальний компонент. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. 336 с. https://knutkt.edu.ua/wp-

content/uploads/2025/03/Rudaia_dyser_pidpys.pdf
4. Сільченко Т. І. Жест в пластиці рук як прийом художньої виразності в контексті образотворчого мистецтва: типологічний 196 аспект. Науковий вісник КНУТКіТ ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ, 2022. Вип. 31. С. 24–35.
5. Палачова, К. (2022). Музика у Харківському державному академічному театрі ляльок імені В. А. Афанасьєва: історіографічний та феноменологічний аспекти. Fine Art and Culture Studies, 6, 12–21, doi: https://doi.org/10.32782/facs-2022-6-2
6. Сільченко Т. І. Методична розробка «Пластика рук як засіб виразності у театрі ляльок: особливості використання». Методична розробка зі спеціального курсу з дисципліни «Майстерність актора театру ляльок» за темою творчого мистецького проєкту. Київ, 2023. 20 с.
7. Сільченко Т. І. Методичний посібник «Освоєння театральної ляльки відкритого типу». Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 114 с. фото.
8. Сільченко Т. І. Методичні рекомендації «Пластична підготовка рук актора для роботи з лялькою». Київ : вид-во Ліра-К, 2022. 36 с.
9. Сільченко Т. Освоєння театральної ляльки відкритого типу : метод. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 110 с.
10. Неупокоєв Р. В. Методичний посібник «Робота з маскою в театрі ляльок». Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 39 с.
11. Фесенко С. Я. Тростинна лялька на теренах сучасного театру анімації. Сучасна професійна підготовка фахівців сценічного мистецтва: полілог театральних шкіл України : зб. матеріалів ІІ Всеукр. науково-твор. конф., м. Київ, 25–26 берез. 2024 р. Київ, 2024. С. 64–66. URL: https://knutkt.edu.ua/wpcontent/uploads/2024/05/tezy_2024_sayt.pdf.

Додаткова література

1. Бучма О. Є. Особливості створення сценічного образу з театральними ляльками різних систем. Культура України. 2013. Вип. 41. С. 190–198.
2. Грушецький Я. Український театр ляльок «різних засобів виразності»: зародження, утвердження, розвиток. Київ : Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2013. Вип. 12. С. 69–83.
3. Грушецький Я. Фольклор у виставах театрів ляльок України останньої чверті ХХ ст. Просценіум, 2012. № 1–3 (32–34). С. 111–116.
4. Інюточкін О. Мала енциклопедія режисера театру анімації. Харків : Колегіум, 2012. 167 с.
5. Інюточкін О. Специфічні особливості елементів професійної техніки актора театру анімації. Культура України. 2011. № 33. С. 12–16.
6. Клековкін О. Ю. THEATRICA: Лексикон / ІПСМ НАМ України. – К. : Фенікс, 2012. 800 с.
7. Коломієць Р. Спокуса лялькою, або невідворотність долі. Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2010. 286 с.
8. Мельник І. І. Методична розробка «Моноакт у системі виховання актора театру ляльок». ТОВ «Видавництво «Сталь» м. Київ, 2019. 20 с.
9. Неупокоєв Р. В. Онтологія мистецтва ігрової ляльки як культурне втілення специфічних засобів виразності. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого* : збірник наукових праць. Київ, 2018. Вип. 23. С. 27–34.
10. Паві П. Словник театру. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. 640 с.
11. Попов Л. До питання підготовки акторів для театрів ляльок на сучасному етапі. *Актуальні проблеми музичного та театрального мистецтва: мистецтвознавство, педагогіка та виконавство*: Тези доповідей на науковометодичній конференції. 18–19 квітня 1995 Харків: ХІМ «Прінтал». 1995. С. 53–54.Попов Л. Становлення в Україні театральної освіти лялькарів. Український театр, 2004. № 4–5.
12. Рябокобиленко С. Івано-Франківське каприччіо. Український театр, 2004. Ч. 3–4. С. 6–8.
13. Сільченко Т. І. Важливість імпровізованої ляльки для майбутнього актора-лялькаря. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного*

університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Мистецтвознавство. 2014. № 2. С. 160–164.
14. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009. 64 с. https://file.lib.in.ua/pdf/fesenko-svitlana-osnovy-treninhu-i-tekhniky-aktora-teatru-lialok.pdf

Додаткові електронні ресурси
Офіційний сайт міжнародного союзу лялькарів URL: https://www.unima.org/en/

Детальна інформація щодо навчальної дисципліни висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

Викладач Януш С. Д.